

06.10.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite STM/3629/2017

Asia **Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yleisestä asumistuesta annettua lakia. Yleisessä asumistuessa otettaisiin esityksen mukaan käyttöön erillinen enimmäisasumismeno asunnon osan asumismenolle. Lisäksi voimassa olevat enimmäisasumismenot sidottaisiin vuokraindexin sijasta elinkustannusindeksiin. Enimmäisasumismenoja korotettaisiin elinkustannusindeksin muutosta vastaavasti vuoden 2019 alusta eli vuonna 2018 sovellettaisiin vielä vuoden 2017 enimmäisasumismenoja. Lisäksi asumistuen tarkistamisen edellytyksiä ja tarkistamisen ajankohtaa täsmennettäisiin.

Osa-asunnon normia sovellettaisiin ruokakunnan yksinomaisessa hallinnassa olevaan asunnon tai alle 20 neliömetrin asuntoihin. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että esitys erillisestä osa-asunnon ja pienen asunnon normista heikentää 1.8.2017 lukien asumistukeen siirtyneiden opiskelijoiden päätoimisen opiskelun edellytyksiä ja monimutkaistaa asumistukijärjestelmää. Osana opintotukiuudistusta opiskelijat siirrettiin asumislisää parempitasoisen asumistuen piiriin nimenomaan siksi, että erityisesti pienituloisten ja korkeita asumismenoja maksavien opiskelijoiden päätoimisen opiskelun edellytykset paranisivat.

Osa-asunnon normi heikentäisi asumistuen kattavuutta. Jos asumistuen kattavuus heikkenee, niin vuokria rahoitetaan aiempaa enemmän työtuloilla, opintorahalla tai opintolainalla. Päätoiminen opiskelu vaikeutuu, jos opiskelijat lisäävät työssäkäyntiä asumistuen riittämättömyyden vuoksi. Jos opiskelija ei opiskele päätoimisesti, hän ei voi olla opintotuen piirissä. Pienituloisten, mahdollisesti opintotuen ulkopuolelle jättäytyvien opiskelijoiden vuokramenoja voidaan kattaa myös toimeentulotuesta, jolloin yhteiskunnan menot kasvavat.

Osa-asunnon normi saattaa myös vähentää vuokranantajien halukkuutta sopia erillisiä vuokrasopimuksia, jotka mahdollistaisivat nk. kimppekämpissä asuville yksilöllisemmän asumistuen. Muutos kannustaa opiskelijoita hakeutumaan pois kimppekämpistä vapaiden vuokramarkkinoiden yksiöihin, mikä lisää asumistukimenoja. Opetus- ja kulttuuriministeriön mielestä opiskelijoiden asumistukisiirron vaikutuksia tulee arvioida ennen kuin järjestelmää muutetaan olennaisesti. Asumistukeen kohdistuu

uudistuspaineita laajemminkin, joten tässä vaiheessa tulisi pidättäytyä järjestelmää monimutkaistavista muutoksista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kannattaa asumistuen tarkistamisedellytysten ja tarkistamisajankohdan täsmentämistä, koska nykyiset säädökset johtavat kohtuuttomiin tilanteisiin. Ansiotulovähennyksen huomioonottaminen kuukausitulojen muutosta arvioitaessa on perusteltua tarveharkintaperusteiden yhtenäisyyden vuoksi. Ehdotettu tulojen tarkistamisajankohdan muutos on peruteltu erityisesti tuen saajan toimeentulon kannalta. Nykyisen säännöksen mukaan tulojen laskiessa kuukauden 2. päivä tai myöhemmin pienituloinen asumistuen saaja voi menettää yhden kuukauden tuen, koska tulomuutosta ei huomioida tulomuutosta seuraavan kuukauden alusta vaan sitä seuraavan kuukauden alusta. Pientuloiselle opiskelijalle yhden kuukauden asumistuen menetyks voi johtaa jopa toimeentulotuen tarpeeseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kannattaa myös ehdotusta laissa säädettyjen rahamäärien sitomisesta yleisen vuokrakehityksen muutoksen sijaan elinkustannusindeksiin. Muutos hillinnee asumistukimenojen kasvua. Asumistuen normeja tulee jatkossa tarkistaa säännöllisesti, jotta asumistuen kattavuus ei heikkene.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua lakimuutoksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on opiskelijoiden olosuhteisiin liittyvää asiantuntemusta, jota ministeriö toivoo hyödynnettävän jatkossakin asumistukea uudistettaessa.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Neuvotteleva virkamies

Virpi Hiltunen

Tiedoksi

Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho
Erityisavustaja Toni Ahva